

Heby kommuns författningssamling

KOMMUNFULLMÄKTIGE

.

ISSN 2000-043X

HebyFS
2012:05
Infördes i
författnings-
samlingen den
7 maj 2012

Alkohol- och drogpolitisk plan för Heby kommun

Kommunfullmäktige beslutade¹ den 23 april 2012, om följande plan.

Alkohol- och drogpolitisk plan i bred samverkan

Den nya alkohol- och drogpolitiska planen har tagits fram i bred samverkan med olika aktörer i Heby kommun. Polisen, landstinget, föreningsliv, näringsliv, kommunala beredningar och råd har inbjudits att medverka i framtagandet av planen antingen via personligt möte eller via remiss. Arbetet har under hand presenterats för Trygghetsrådet, kommunstyrelsen, styrgrupperna för Närvård i Heby kommun, Kommunala pensionärsrådet, företagarföreningar, arbetsgruppen för riktlinjer i missbruksvården (RIM) och samverkansgruppen för förebyggande arbete.

Folkhälsa och trygghet

Alkohol, narkotika, dopning och tobak (ANDT) orsakar många problem, både för den enskilde men också för samhället i stort. I Sverige är tobak den näst största riskfaktorn efter högt blodtryck för förtida dödlighet och skador för både män och kvinnor. Alkohol är den femte största riskfaktorn för män.

Alkoholens skadeverkningar kostar mellan 20-150 miljarder på ett år i Sverige beroende på vad forskarna tar med i sina beräkningar. Störst är samhällskostnaderna för vård och omsorg av personer i ett beroende eller missbruk och riskkonsumenter. Riskkonsument är en person som dricker ohälsosamma mängder alkohol, men inte är fast i ett beroende eller missbruk. Riskkonsumentens alkoholkonsumtion leder även i många fall till att konsumenten drabbas av olyckor, rån, misshandel och våldtäkter. Riskkonsumenterna utsätter också i högre grad andra för exempelvis våldsbrott. Ökad frånvaro på arbetet och sämre prestationer orsakar också stora samhällsekonomiska kostnader.

Alkoholförsäljningen genererar statliga skatteinkomster, dock överstiger statens utgifter dessa på grund av samhällskostnader för alkoholens skadeverkningar.

¹ Beslutet ersätter Alkohol- och drogpolitiskt program, 24 maj 2004, Kf § 52/2012. Förslag, 20 mars 2012, U.2012.1870

För att medborgare i Heby kommun ska uppleva sig ha en god allmänhälsa, livskvalitet och känna trygghet samt minska konsumtionen eller upphöra helt vad gäller tobak alkohol, dopning och droger, är det viktigt Heby kommun skapar förutsättningar för att stärka friskfaktorer som till exempel goda uppväxtvillkor, sociala mötesplatser och nätverk, delaktighet i samhället, meningsfull fritid och en hälsofrämjande skola.

Den alkohol- och drogpolitiska planen riktar sig till hela befolkningen i Heby kommun, med barn och ungdomar och deras föräldrar som en tydligt prioriterad grupp. Jämställdhetsperspektivet är också viktigt att lyfta fram, då flickors och pojkars, mäns och kvinnors problematik och behov av behandling, förebyggande och hälsofrämjande insatser kan se olika ut.

Med sikte på europeiska och nationella mål

Världshälsoorganisationen WHO har satt upp mål för hur alkohol, tobak och narkotika ska minska i Europa fram till år 2015. Sverige har skrivit under WHO:s europamål och tagit fram egna nationella mål baserade på dessa.

WHO:s europamål till år 2015:

Alkohol

Alkoholkonsumtionen per capita ska till år 2015 inte överstiga 6 liter ren alkohol per år. Alkoholkonsumtionen bland dem som är under 18 år ska vara nära noll.

Tobak

Andelen rökfria ska vara minst 80 procent av dem som är över 18 år och nära 100 procent bland dem som är under 18 år.

Narkotika

Missbruk och otillåten användning av psykoaktiva droger ska minskas med åtminstone 25 procent och dödligheten till följd därav med minst 50 procent.

Sveriges folkhälsomål och ANDT-strategi

I Sverige finns ett övergripande folkhälsomål med elva delmålområden. Heby kommuns alkohol- och drogpolitiska plan berörs av delmålområde nummer elva:

Minskat bruk av tobak och alkohol, ett samhälle fritt från narkotika och dopning samt minskade skadeverkningar av överdrivet spelande.

En samlad strategi för alkohol-, narkotika, dopnings- och tobakspolitiken (ANDT) antogs år 2011 i Sverige.

Regeringen anser att staten, landstingen, regionerna och kommunerna har ett gemensamt ansvar för att skapa förutsättningar för ett samhälle fritt från narkotika och dopning samt låga skadeverkningar på grund av alkohol och tobak. För att förebygga ANDT-användningen krävs att alla olika samhällssektorer samarbetar på flera nivåer. Politiker, missbrukarvården, myndigheterna, föreningslivet, arbetsgivare, familjerna och individen har alla ett ansvar. Regeringen vill att samarbetet med ideella organisationer ska öka. Tillsammans når vi längre!

I mars 2011 antog riksdagen en samlad strategi för alkohol-, narkotika-, dopnings- och tobakspolitiken för perioden 2011-2015.

Det övergripande målet är:

Ett samhälle fritt från narkotika och dopning, med minskade medicinska och sociala skador av alkohol och med ett minskat tobaksbruk.

I strategin presenteras sju långsiktiga mål med prioriteringar under strategiperioden. Nedan presenteras de som berör Heby kommun:

1. Tillgång till narkotika, dopningsmedel, alkohol och tobak ska minska.

- En effektiv och samordnad alkohol- och tobakstillsyn
- En fungerande lokal och regional samverkan och samordning mellan ANDT-förebyggande och brottsförebyggande arbete.

2. Barn ska skyddas mot skadliga effekter orsakade av alkohol, narkotika, dopning eller tobak.

- Färre barn ska födas med skador orsakade av alkohol, narkotika, dopning eller tobak.
- Barn i familjer med missbruk, psykisk sjukdom eller psykisk funktionsnedsättning ska erbjudas ändamålsenligt stöd.
- Ökad kunskap om marknadsföring av alkohol och tobak via digitala medier.

3. Antalet barn och unga som börjar använda narkotika eller dopningsmedel eller debuterar tidigt med alkohol eller tobak ska successivt minska.

- Minska nyrekryteringen till narkotika- och dopningsmissbruk.
- Utveckla metoder för att barn och ungdomar inte ska börja använda tobaksprodukter.
- Ökad användning av befintliga verksamma metoder för att skjuta upp alkoholdebuten och minska den skadliga konsumtionen.
- En hälsofrämjande skola
- Ett ökat deltagande av föräldrar, idéburna organisationer och näringsliv i det förebyggande arbetet.

4. Antalet personer som utvecklar ett skadligt bruk, missbruk eller beroende av alkohol, narkotika, dopningsmedel eller tobak ska successivt minska.

- Minska riskbruk och intensivkonsumtion av alkohol bland studenter och unga vuxna med psykisk ohälsa.
- Förutsättningarna att i ett tidigt skede kunna uppmärksamma ANDT-problem i arbetslivet bör förbättras.

5. Personer med missbruk eller beroende ska ha ökad tillgänglighet till vård och stöd av god kvalitet.

- Tillgång till kunskapsbaserad vård- och stödinsatser ska öka.
- En tydligare och mer ändamålsenlig ansvarsfördelning mellan huvudmän för missbruks- och beroendevården ska uppnås.
- Regionala och lokala skillnader i kvalitet, tillgänglighet och resultat ska minska.

6. Antalet döda och skadade på grund av sitt eget eller andras bruk av alkohol, narkotika, dopningsmedel eller tobak ska minska.

- Antalet döda och skadade i trafiken på grund av alkohol och andra droger ska minska.
- Antalet döda och skadade på grund av alkohol-, narkotika- och dopningsrelaterat våld ska minska.
- Dödligheten bland ungdomar och unga vuxna på grund av alkoholförgiftningar och experimenterande med droger ska minska.
- Medvetenheten i hela befolkningen om ANDT-användningens effekter på hälsan bör öka.

Uppsala läns kommuners och landstings folkhälsopolicy

På regional nivå finns en folkhälsopolicy där ANDT-området ingår. I policyn förtydligas att regionen ska utveckla metoder för samverkan gällande alkohol och droger.

Regionförbundet har samordningsansvaret för alla folkhälsofrågor på regionalnivå i Uppsala län utom ANDT-frågor. För ANDT-frågor har Länsstyrelsen samordningsansvaret.

Heby kommuns vision och inriktningar

Heby kommuns alkohol och drogpolitiska plan är utarbetat för att vägleda och ge mandat för Heby kommuns arbete för att främja hälsa, förebygga bruk och missbruk av tobak, alkohol, narkotika och dopningspreparat samt icke medicinsk användning av läkemedel. Hänsyn tas också till överdrivet spelande. Arbetet förutsätter ett nära samarbete med viktiga aktörer som polismyndighet, landsting, verksamheter med landstinget som uppdragstagare, föreningar och näringslivet. För att lyckas krävs samverkan, tålmod och långsiktighet.

Arbetet med kommunens alkohol- och drogfrågor bidrar till att skapa kommunens vision:

Heby kommun - en växande landsbygdskommun med närhet, trygghet och livskvalité.

Enligt forskning genererar en välmående befolkning ökad tillväxt i samhället, samtidigt som en ökad tillväxt bidrar till en välmående befolkning. Alkoholens och drogernas skadeverkningar skapar otrygghet och sämre livskvalitet d v s motverkar både en välmående befolkning och ökad tillväxt i samhället. Därför är det viktigt att Heby kommun har ett hälsofrämjande, förebyggande och behandlande arbete när det gäller ANDT-området.

Strategier för att uppnå målen

Ett ANDT-förebyggande arbete innebär insatser på individ-, grupp- och samhällsnivå. För ett framgångsrikt arbete krävs insatser på flera plan samtidigt:

Främjande arbete handlar om att stärka det som är bra, att bygga vidare på det som redan fungerar. Man använder begreppet risk- och skyddsfaktorer som kan påverka individens droganvändning, t.ex. tillgången till droger, kriminalitet, dålig självkänsla eller otrygghet. Ett främjande arbete omfattar alla, t. ex. alla i kommunen, alla på en skola eller alla på en arbetsplats.

Förebyggande arbete handlar om att utgå från identifierade problem och risker som ska uteslutas eller minskas. Ett förebyggande arbete kan till exempel riktas mot speciella riskgrupper eller individer.

Behandlande arbete handlar om att behandla personer som fastnat i ett missbruk. Behandlande insatser sätts in när problemet redan har uppstått. Behandlande insatser sker oftast på individ eller gruppnivå.

Nedan visas en matris för ANDT-arbetets olika nivåer.

	Främja	Förebygga	Behandla
Individnivå			
Gruppnivå			
Samhällsnivå			

Heby kommuns struktur och strategi

- Heby kommuns arbete inom ANDT-området ska ligga i linje med internationella, nationella och regionala intentioner.
- Kommunstyrelsen ansvarar för beslut gällande folkhälsofrågor i Heby kommun, vilket inkluderar ANDT-frågor.
- Trygghetsrådet är Heby kommuns politiska organ som bereder ANDT-frågor för beslut hos kommunstyrelsen.
- Folkhälsosamordnaren ska samordna folkhälsoarbetet i kommunen vilket inkluderar ANDT-frågor.
- Heby kommun ska ingå i ett samverkansavtal med polismyndigheten i Uppsala län.
- Heby kommun ska ingå i en överenskommelse med de samverkanspartners som ingår i den länsövergripande överenskommelsen och de regionala riktlinjerna som finns för missbruks- och beroendevården i Uppsala län.
- Överenskommelsens arbete ska främst ske i enlighet med den nationella strategins delmål nummer fem: Personer med missbruk eller beroende ska ha ökad tillgänglighet till vård och stöd av god kvalitet.
- Det hälsofrämjande, förebyggande och behandlande arbetet ska ske i tvärssektoriell samverkan med berörda aktörer som möter Heby kommuns medborgare inom ANDT- området, så som t ex. polismyndigheten och räddningstjänsten, landstinget, verksamheter med landstinget som uppdragstagare, näringsliv, föreningar och andra ideella organisationer samt inom ramen för Närvårdsarbetet.
- ANDT-arbetet ska ske på samhälls-, grupp- och individnivå.
- ANDT-förebyggande arbetet ska samverka med andra områden, t ex brotts- och olycks-/skadeförebyggande arbete.
- ANDT-arbetet ska ha stort fokus på friskfaktorer.
- Heby kommun ska årligen anta en skriftlig tillsynsplan gällande alkohol och tobak.
- Heby kommun som arbetsgivare ska arbeta för att medarbetare, brukare, barn, elever, förtroendevalda eller besökare i kommunens verksamheter inte utsätts för hälsorisk eller dålig lukt p g a tobaksrök.

Denna plan träder i kraft den 23 april 2012.

Annika Krispinsson
Ordförande i Kommunfullmäktige

Peter Lund
Kommunchef